

Брюксел, 8 март 2024 г.
(OR. en)

7212/24

Междуетноститутуционално досие:
2021/0414(COD)

SOC 161
EMPL 90
MI 238
DATAPROTECT 119
CODEC 644

БЕЛЕЖКА

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
№ предх. док.:	7126/24
№ док. Ком.:	14450/21 - COM(2021) 762 final
Относно:	Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно подобряването на условията на труд при работата през платформа – <i>Анализ на окончателния компромисен текст с оглед на постигането на споразумение</i>

I. ВЪВЕДЕНИЕ

На 9 декември 2021 г. Комисията представи предложението си за директива относно подобряването на условията на труд при работата през платформа. Целите на предложението са следните:

- 1) подобряване на условията на труд на работниците през платформа чрез улесняване на правилното определяне на трудовия им статус посредством оборима законова презумпция (глава II),

- 2) подобряване на защитата на личните данни на лицата, извършващи работа през платформа, чрез повишаване на прозрачността, справедливостта и отчетността при използването на автоматизирани системи за наблюдение или за вземане на решения (глава III),
- 3) повишаване на прозрачността на работата през платформа (глава IV) и въвеждане на определени средства за правна защита и мерки за прилагане (глава V).

Съгласно приложимите правни основания, а именно член 153, параграф 2, буква б) от ДФЕС, във връзка с член 153, параграф 1, буква б) от него, и член 16, параграф 2 от ДФЕС, Съветът действа с квалифицирано мнозинство в съответствие с обикновената законодателна процедура.

Въз основа на работата на словенското и френското председателство и след първоначален опит по време на чешкото председателство през декември 2022 г., Съветът постигна общ подход¹ на 7 юни 2023 г., при шведското председателство.

Европейският парламент гласува за започване на междуинституционалните преговори на 2 февруари 2023 г.²

II. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ

Предложението беше предмет на осем тристранни срещи, първата от които се проведе на 11 юли 2023 г. по време на испанското председателство. В рамките на шестата тристранна среща от 12–13 декември 2023 г. съзаконодателите успяха да постигнат предварително споразумение³. Това предложение обаче не получи необходимата подкрепа на заседанието на Корепер от 22 декември 2023 г.

Белгийското председателство възобнови преговорите по досието с цел постигане на споразумение в рамките на текущия парламентарен мандат. На заседанието на Корепер от 26 януари 2024 г.⁴ председателството получи преразгледан мандат, който до голяма степен се основаваше на предварителното споразумение, постигнато през декември, като същевременно разпоредбите на глава II останаха близки до тези на общия подход.

¹ Док. 10107/23.

² A9-0301/2022.

³ Док. 16187/23 + ADD 1 и ADD 2.

⁴ Док. 5816/24 + COR 1.

В рамките на седмата тристранна среща от 30 януари Парламентът информира председателството, че на тази основа не може да бъде постигнато споразумение. След трудни преговори, в рамките на осмата тристранна среща от 8 февруари 2024 г. преговарящите екипи на двамата съзаконодатели постигнаха съгласие по нов предварителен компромисен текст. Това споразумение включва алтернативен подход по отношение на законовата презумпция, който предоставя свобода на преценка на държавите членки по отношение на установяването на реда и условията за въвеждане на ефективна законова презумпция в националното им право. Основните елементи на това второ предварително споразумение са изложени в раздел III по-долу.

На заседанията му от 16 февруари и 8 март 2024 г. обаче на Корепер не му достигна съвсем малко, за да подкрепи предварителното споразумение. Ето защо председателството поставя въпроса за анализ на равнище министри с оглед постигането на споразумение.

III. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДВАРИТЕЛНОТО СПОРАЗУМЕНИЕ ОТ 8 ФЕВРУАРИ 2024 Г.

Текстът на предварителното споразумение от 8 февруари е изложен в допълнение 1 към настоящата бележка. В обясненията по-долу се прави позоваване на допълнението.

Глава I – Общи разпоредби

Глава I остана до голяма степен в съответствие с духа на общия подход. По време на преговорите председателството успя да гарантира, че цялата глава I, и по-специално член 3 относно посредниците, остава непроменена в сравнение с преразгледания мандат на Съвета от 26 януари.

В съответната глава изрично се посочва, че за да се избегне заобикалянето на разпоредбите на директивата чрез използването на посредници, държавите членки са задължени да гарантират, че когато цифрова трудова платформа използва посредници, лицата, извършващи работа през платформа, които имат договорни отношения с посредник, се ползват със същото равнище на защита, предоставено съгласно настоящата директива, като лицата, които имат преки договорни отношения с цифрова трудова платформа (член 3). За тази цел от тях се изисква да въведат подходящи механизми, които да включват, когато е целесъобразно, системи за солидарна отговорност.

Глава II – Трудов статус

В глава II относно трудовия статус се наблюдават най-съществените промени в сравнение с общия подход. След отказа на Парламента да продължи преговорите въз основа на преразгледания мандат от 26 януари възникна необходимост от различен подход по отношение на законовата презумпция, за да се даде възможност за постигане на споразумение. Този подход, на който се основава предварителното споразумение от 8 февруари, се опира на задължението на държавите членки да установят ефективна, оборима законова презумпция за трудово правоотношение, вместо да описва подробно механизма на законовата презумпция (член 5, параграф 1 и (2)).

Следователно държавите членки са отговорни за установяването на реда и условията на законовата презумпция. Това означава, че на държавите членки се предоставя свобода на преценка по отношение на определянето на механизма на презумпцията. С него също така се предвижда, че държавите членки са отговорни да определят кога са установени достатъчно факти, сочещи контрол и ръководство, които да задействат законовата презумпция.

В тази рамка държавите членки остават задължени да гарантират резултат, което означава, че законовата презумпция е *ефективна* по такъв начин, че представлява процедурно улеснение в полза на лицата, извършващи работа през платформа. Понятието за ефективност е развито в съображение 32, в което се посочва, че законовата презумпция трябва от една страна ефективно да улеснява възможността на лице, извършващо работа през платформа, да се възползва от тази презумпция, а от друга страна изискванията съгласно законовата презумпция следва да не бъдат обременяващи и следва да намаляват трудностите за лицата, извършващи работа през платформа, по отношение на предоставянето на доказателства, показващи съществуването на трудово правоотношение.

Окончателното решение относно правилния трудов остава въпрос на националното право, както е определено в него, в колективните трудови договори или в установената практика в държавите членки, като се вземе предвид съдебната практика на Съда.

Както и в общия подход, в правилата за оборване се посочва, че в случай че цифровата трудова платформа обори законовата презумпция, тежестта на доказване, че въпросното договорно отношение не е трудово правоотношение по смисъла, определен в държавите членки, пада върху цифровата трудова платформа.

В съответствие с общия подход правилото, че законовата презумпция следва да се прилага във всички съответни административни или съдебни производства, когато е под въпрос правилното определяне на трудовия статус на лицето, извършващо работа през платформа, е запазено успоредно с изключението за производства по данъчни, наказателни и социалноосигурителни въпроси (член 5, параграф 3).

Компетентните национални органи са задължени да действат, когато считат, че лице, извършващо работа през платформа, може да бъде неправилно класифицирано. Те обаче разполагат със свобода на преценка по отношение на избора на мярката, която да бъде предприета (член 5, параграф 5). Следователно компетентните национални органи могат да предприемат подходящи действия *или* производства.

По подобен начин органите в държавите членки са отговорни за вземането на решение за извършване, *когато е целесъобразно*, на контрол и проверки, когато наличието на трудов статус на лице, извършващо работа през платформа, е било установено от компетентен национален орган. Това съответства на преразгледания мандат от 26 януари и предоставя значителна свобода на преценка на компетентните национални органи.

Глава III – Алгоритмично управление

Главата, посветена на алгоритмичното управление, остава непроменена в сравнение с преразгледания мандат от 26 януари. Тя съдържа необходимите гаранции за защита на лицата, извършващи работа през платформа, от рисковете, свързани с използването на автоматизирани системи за наблюдение и вземане на решения, както е определено в член 2, параграф 1, точки (8) и (9). Тези гаранции в частност включват следното:

- Забраната за обработване на определени видове данни, например лични данни относно емоционалното и психологическото състояние на лице, извършващо работа през платформа, или за някои конкретни цели, например обработването на биометрични данни с цел установяване на самоличността или обработването на лични данни, за да се предвиди упражняването на основни права (член 7);
- Повишена прозрачност относно автоматизираните системи за наблюдение и вземане на решения за лицата, извършващи работа през платформа, и техните представители (член 9);
- Човешки надзор на автоматизираните системи за наблюдение и вземане на решения, включително чрез двугодишна оценка и от специално квалифициран персонал, оправомощен да отменя автоматизирани решения, които се ползват с особена защита (член 10);
- Решенията за ограничаване, спиране или прекратяване на договорните отношения или на профила на лице, извършващо работа през платформа, или решенията с равностойна вреда се вземат от човешко същество (член 10, параграф 5).
- Правото на преглед от човек на решенията, взети от автоматизирани системи за наблюдение и вземане на решения, включително правото да се достигне до човек, изпълняващ ролята на лице за контакт и да се получи писмено изложение на мотивите (член 11);
- Задължението за оценка на риска от автоматизирани системи за наблюдение и вземане на решения за безопасността и здравето на работниците (член 12);

Глава IV – Прозрачност при работата през платформа

Главата, посветена на прозрачността при работата през платформа, остава непроменена в сравнение с преразгледания мандат от 26 януари. В нея се изисква от цифровите трудови платформи да декларират работата, извършена от работници през платформа (член 16), и включва разпоредбата, че определени видове информация, свързана с лицата, извършващи работа през платформа, трябва да се предоставят на компетентните органи и на представителите на лицата, извършващи работа през платформа (член 17).

Глава V — Средства за правна защита и прилагане

В тази глава се предвижда по-специално правото на правна защита за лицата, извършващи работа през платформа (член 18), възможността представителите да участват в производства за прилагане на правата, произтичащи от Директивата (член 19), създаването на специален и защитен канал за комуникация за лицата, извършващи работа през платформа (член 20), възможността националните съдилища да разпоредят на цифровата трудова платформа да разкрие доказателства, свързани с дадено производство (член 21), и ефективни, възпиращи и пропорционални санкции, приложими за нарушения на националните разпоредби, приети съгласно разпоредбите на директивата (член 24).

Единствената промяна в тази глава в сравнение с преразгледания мандат от 26 януари беше добавянето на нов параграф 3 в член 24. Тази разпоредба предвижда сътрудничество между компетентните национални органи на различните държави членки с подкрепата на Европейската комисия чрез обмен на съответна информация и най-добри практики относно прилагането на законовата презумпция.

Глава VI — Заключителни разпоредби

В сравнение с преразгледания мандат от 26 януари тази глава е претърпяла само незначителни промени.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Председателството счита, че с предварителното споразумение, изложено в допълнение I към настоящата бележка, се осигурява стабилна и балансирана регулаторна рамка за работата през платформа.

От една страна, то осигурява силна защита на лицата, извършващи работа през платформа, срещу класифициране като лица с фиктивна самостоятелна заетост; разглежда за първи път в правото на Съюза предизвикателствата, свързани с използването на автоматизирани системи за наблюдение и вземане на решения; предвижда прозрачност и урежда използването на тези системи, прави работата през платформа прозрачна дори в трансгранични ситуации, както и предоставя силна роля на представителите на лицата, извършващи работа през платформа.

От друга страна, в него се предвижда ясна регулаторна рамка, допринасяща за приважането в съответствие на законодателството на държавите членки, което осигурява на цифровите трудови платформи правната сигурност, от която се нуждаят, и следователно насърчава устойчивия растеж на цифровите трудови платформи.

Същевременно предварителното споразумение от 8 февруари зачита духа на общия подход и в повечето си части съответства на преразгледания мандат, предоставен от Комитета на постоянните представители на 26 януари 2024 г.

Председателството призовава министрите да открият пътя за този новаторски законодателен акт, който разглежда по образцов начин много от рисковете, свързани с цифровата революция на работното място, и да не забавят допълнително влизането му в сила.

Съветът се приканва:

- да постигне съгласие по текста на окончателния компромисен текст, изложен в допълнение 1 към настоящата бележка, и
 - да възложи на председателството да изпрати писмо до председателя на комисията по заетост и социални въпроси на Европейския парламент, в което да потвърди, че ако Европейският парламент приеме позицията си на първо четене в съответствие с член 294, параграф 3 от ДФЕС, под формата на компромисния текст, изложен в допълнението към настоящата бележка (след редакция от юрист-лингвистите на двете институции), Съветът, в съответствие с член 294, параграф 4 от ДФЕС, ще одобри позицията на Европейския парламент и актът се приема с формулировката, която съответства на позицията на Европейския парламент.
-